

UNIwersytet Medyczny w Białymstoku

WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

15-295 Białystok, ul. Szpitalna 37

Prof. dr hab. Ludmiła Marcinowicz

Białystok, 27.03.2023r.

Zakład Położnictwa, Ginekologii
I Opieki Położniczo-Ginekologicznej
Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Ocena osiągnięć naukowych Pani dr Iwony Bodys-Cupak w ramach postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu

Pani dr Iwona Bodys-Cupak jest absolwentką studiów wyższych magisterskich na kierunku pielęgniarstwie Wydziału Ochrony Zdrowia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, z 1998 roku. W 2006 roku, na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Zmiany stylu życia pacjentów po zabiegach kardiochirurgicznych a stan ich zdrowia”, uzyskała stopień naukowy doktora nauk medycznych w dyscyplinie biologia medyczna, nadany Uchwałą Rady Wydziału Ochrony Zdrowia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Zofia Gawlina. Ponadto, ukończyła studia podyplomowe w zakresie wychowania prorodzinnego, posiada specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego oraz zaświadczenia o ukończonych kursach specjalistycznych dla pielęgniarek, a także certyfikaty potwierdzające liczne szkolenia zawodowe i kursy tutorskie.

Od 2004 roku Habilitantka jest zatrudniona w Pracowni Teorii Podstaw Pielęgniarstwa Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie; od 2022 roku na stanowisku profesora Uczelni. Jednocześnie, w latach 2008-2013 pracowała w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie, w latach 2016-2017 w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu, a w latach 2022-2023 w Zespole Jednostek Edukacyjnych Województwa Małopolskiego w Krakowie.

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe Pani dr Iwony Bodys-Cupak zostało zatytułowane „Uwarunkowania radzenia sobie ze stresem studentów pielęgniarstwa w czasie zajęć praktycznych w środowisku klinicznym” i obejmuje cykl powiązanych tematycznie pięciu publikacji o łącznej wartości wskaźnika oddziaływania $IF=17,757$ oraz 445 punktów MNiSzW/MEN.

Na wskazane osiągnięcie składają się wyniki oryginalnych badań Autorki opublikowane w latach 2016-2022 w czasopiśmie anglojęzycznym o zasięgu międzynarodowym. Jedna praca jest autorskim opracowaniem Habilitantki, a pozostałe artykuły są wieloautorskie, w których Habilitantka jest pierwszym, a zarazem korespondencyjnym autorem. W wykazie publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe, Habilitantka przedstawia swój wkład merytoryczny w przygotowanie artykułów. Po zapoznaniu się z opisem wkładu merytorycznego Habilitantki przy każdej publikacji oraz oświadczeniami współautorów jednoznacznie stwierdzam, że Pani dr Iwona Bodys-Cupak odgrywała kluczową rolę w uzyskaniu rezultatów badań. Autorski i znaczący wkład Habilitantki w osiągnięcie habilitacyjne potwierdza lektura załączonych do dokumentacji artykułów oryginalnych, w których wskazany jest udział poszczególnych autorów (z wyjątkiem artykułu w czasopiśmie Nurse Education Today, w którym to czasopiśmie nie wymaga się tzw. „Author Contributions”).

W swoich badaniach empirycznych Habilitantka skupiła się na ciekawym i bardzo ważnym zagadnieniu jakim jest radzenie sobie ze stresem studentów pielęgniarstwa w środowisku klinicznym (szpitalnym). Kształtowanie umiejętności skutecznego radzenia sobie ze stresem w toku praktycznej nauki zawodu jest dużym wyzwaniem dla nauczycieli i wymaga identyfikacji potrzeb studentów w zakresie wzmacniania zasobów osobistych. Zarówno wybór tematu badawczego, określenie celów naukowych, jak też sposobu ich realizacji są aktualne i bardzo trafne.

W pierwszej pracy Habilitantka dowodzi, że nasilenie stresu odczuwanego przez studentów było wysokie, a trudności studentów napotkane podczas zajęć praktycznych wynikały z braku doświadczenia. Zmiany zachowań studentów w sytuacjach trudnych obejmowały spadek energii w ciągu dnia, błędy w działaniu oraz zaburzenia snu. Poznanie trudności, jakie napotykają studenci podczas zajęć praktycznych oraz sposobu, w jaki radzą sobie z odczuwanym stresem jest źródłem informacji i może przyczynić się do wzmacniania poczucia skuteczności i zadowolenia z siebie.

Adaptacja do polskich warunków kulturowych Inwentarza do Oceny Klinicznego Środowiska Nauczania pozwoliła Habilitantce na kontynuację badań i poznanie psychospołecznych zmiennych różnicujących radzenie sobie ze stresem studentów pielęgniarstwa. Aktywne strategie radzenia sobie ze stresem częściej wybierali studenci z większym poczuciem własnej skuteczności, z większą satysfakcją życiową i optymizmem. Wśród wyników kolejnych badań interesujące są te, które pokazują, że odczuwanie stresu przez studentów zależy od poczucia własnej skuteczności, poczucia satysfakcji z życia, poziomu samooceny, a także poziomu wsparcia ze strony nauczyciela podczas zajęć praktycznych.

Wartościowe, moim zdaniem, są również badania ukierunkowane na ocenę nasilenia odczuwanego stresu i występowania zaburzeń snu wśród studentów pielęgniarstwa podczas

epidemii wirusa SARS-Cov-2. Habilitantka ustaliła, że wyższe nasilenie stresu powodowało bezradność i zachowania unikowe niż aktywne działanie i poszukiwanie wsparcia. Podobnie, osoby, które częściej doświadczały zaburzeń snu rzadziej podejmowali aktywne formy radzenia sobie z stresem.

Podsumowując, stwierdzam konsekwentny i spójny charakter twórczości naukowej Iwony Bodys-Cupak. Obszary zainteresowań badawczych zostały wcześniej zdefiniowane, a Habilitantka konsekwentnie realizowała swoje cele badań. Wyniki badań zestawione w ramach osiągnięcia naukowego dr Iwony Bodys-Cupak są wartościowe i ciekawe poznawczo, bowiem przyczyniły się do nowego spojrzenia na system edukacji studentów pielęgniarstwa. Ponadto, wpisują się w proces poprawy jakości kształcenia poprzez wskazanie możliwości działań doskonalących pracę nauczycieli zawodu.

W mojej ocenie, wartość wyników naukowych zestawionych jako „wyodrębnione osiągnięcie” jest wysoka i w pełni odpowiada wymaganiom stawianym w procedurze habilitacyjnej. Habilitantka zrealizowała serię dobrze przemyślanych badań przekrojowych z wykorzystaniem odpowiednio dobranych standaryzowanych narzędzi badawczych. Uzyskane wyniki stanowią autorski dorobek naukowy Kandydatki i wnoszą istotny wkład w rozwój dyscypliny nauk o zdrowiu.

Ocena istotnej aktywności naukowej

Z analizy bibliometrycznej, przedstawionej przez Bibliotekę Medyczną UJ CM z dnia 06.10.2022 roku wynika, że poza przedstawionym cyklem publikacji stanowiącym osiągnięcie naukowe, dorobek naukowy Habilitantki obejmuje 10 oryginalnych prac naukowych z Impact Factor (IF=37,114), 55 prac naukowych bez Impact Factor, 3 prace poglądowe, redakcję jednego podręcznika, autorstwo 37 rozdziałów w monografiach i podręcznikach oraz 7 tzw. innych prac; łącznie 2068 pkt. Ministerstwa.

Aktywność naukowa Habilitantki dotyczy kilku obszarów badawczych w zakresie dyscypliny nauk o zdrowiu, a zwłaszcza pielęgniarstwa i wykracza poza zakres tematyczny osiągnięcia habilitacyjnego.

Pierwszy obszar dotyczy zagadnień związanych z nowoczesnym nauczaniem i ocenianiem w pielęgniarstwie, W tym obszarze Kandydatka uczestniczyła w opracowaniu 21 rozdziałów w podręcznikach dla studentów pielęgniarstwa oraz 5 artykułów naukowych. Opracowania naukowe dotyczyły list kontrolnych (tzw. katalog check-list) do oceny umiejętności pielęgniarskich podczas egzaminu typu Objective Structured Clinical Examination (OSCE), tworzenia materiałów dydaktycznych do zdalnego nauczania oraz wykorzystania symulacji z udziałem standaryzowanych pacjentów. Zagadnienia te są niezmiernie ważne w procesie kształtowania kompetencji zawodowych studentów pielęgniarstwa.

W drugim obszarze, związanym z kulturowymi i religijnymi aspektami opieki pielęgniarskiej, Kandydatka współuczestniczyła w przygotowaniu 17 opracowań dotyczących takich zagadnień jak kompetencje kulturowe i inteligencja kulturowa studentów pielęgniarstwa i profesjonalistów medycznych czy postaw pielęgniarek wobec różnic kulturowych. W licznych publikacjach z tego obszaru Habilitantka jest drugim lub trzecim współautorem.

Trzeci obszar badawczy jest wielowątkowy i dotyczy wybranych uwarunkowań opieki nad pacjentem dorosłym, w tym zachowań zdrowotnych, zaburzeń odżywiania, jakości życia, odczuwania niepokoju i lęku przez pacjentów, akceptacji choroby, zadowolenia pacjentów z opieki pielęgniarskiej.

Wyniki badań Habilitantki nie tylko były publikowane w czasopismach naukowych, ale także prezentowane na licznych konferencjach krajowych i międzynarodowych.

Z lektury załączonych do dokumentacji artykułów wynika, że Habilitantka w swojej pracy naukowej współpracowała z innymi ośrodkami naukowymi, m.in. z Zakładem Pediatrii i Pielęgniarstwa Pediatrycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (dotyczy artykułu autorstwa Bodys-Cupak I, Majda A, Zarzycka D, Zalewska-Puchała J. Perceptions of self-efficacy, stress and the conditions of development of nursing students competencies during their first practical classes).

Aktywność naukowa Kandydatki, to również udział w projektach zagranicznych i projektach krajowych w roli uczestnika projektu, członka zespołu badawczego, a także kierownika projektu. W latach 2015-2018 kierowała projektem statutowym pt. Sytuacje trudne dla studentów kierunków medycznych podczas pierwszych zajęć praktycznych w oddziale i sposoby radzenia sobie z nimi, a w latach 2021-2022 była kierownikiem projektu pt. Warunki rozwoju kompetencji opiekuńczych studentów pielęgniarstwa. Od 2021 roku współpracuje z University of Split School of Medicine w realizacji projektu Quality appraisal of clinical guidelines and recommendations on prevention of surgical site infections: a cross-sectional study.

Biorąc pod uwagę inne aspekty działalności naukowej, Pani dr Iwona Bodys-Cupak wielokrotnie była członkiem komitetu naukowego konferencji krajowych i międzynarodowych, a także dwukrotnie moderatorem sesji w konferencjach zagranicznych. Ponadto, jest członkiem zespołu redakcyjnego w czasopismach BMC Nursing i Journal of Education in Science, Environment and Health. Jest także recenzentem artykułów w czasopismach: Nursing Problems, Nurse Education Today, Frontiers in Psychiatry, Frontiers in Psychology, Journal of Contemporary Medical Education, Medical Studies oraz Long-Term Care Nursing. Jest członkiem dwóch towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego oraz European Transcultural Nursing Association (ETNA). Warsztat naukowy,

Habilitantka doskonaliła podczas takich kursów, jak: Skuteczne zarządzanie projektem, Wprowadzenie do metodologii przeglądów systematycznych, Statystyka dla medyka oraz Evidence Implementation Training Program. W 2022 roku uzyskała indywidualną nagrodę (III stopnia) Rektora za osiągnięcia naukowe.

Podsumowując, aktywność naukową Habilitantki w zakresie wykraczającym poza osiągnięcie habilitacyjne, uważam za istotną i oceniam pozytywnie.

Ocena pozostałej aktywności Kandydatki

Równoległe do swojej działalności naukowej, Kandydatka wykazuje się dużą aktywnością w obszarach związanych z dydaktyką w Instytucie Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu UJ CM. Jest wysoko ocenianym przez studentów nauczycielem akademickim prowadzącym zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, zajęcia praktyczne) z wykorzystaniem nowoczesnych metod, na kierunku Pielęgniarstwo oraz na kierunku Położnictwo. Habilitantka rozwijała swoje umiejętności dydaktyczne zapoznając się z nowoczesnymi metodami nauczania podczas tygodniowego stażu zagranicznego, który odbyła w 2016 roku w Uniwersytecie w Maastricht oraz w Zuyd University of Applied Sciences. Na uwagę zasługuje również współredakcja podręcznika pt. Bezpieczeństwo pacjenta w opiece zdrowotnej, Wydawnictwa Lekarskiego PZWL z 2022 roku.

Warte podkreślenia jest zaangażowanie dr Iwony Bodys-Cupak w proces wdrażania nowych kryteriów oceny efektów kształcenia w postaci egzaminu OSCE, tworzenie opisów przypadków Wirtualnego Pacjenta, a także opracowywanie scenariuszy dla standaryzowanych pacjentów. Ponadto, aktywnie uczestniczy w rozwoju młodej kadry zawodowej. Była opiekunem licznych prac licencjackich oraz magisterskich na kierunku Pielęgniarstwo i kierunku Położnictwo. Od 2022 roku jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego. Habilitantka została odznaczona medalem brązowym za długoletnią służbę (2013 r) oraz medalem Komisji Edukacji Narodowej (2018 r).

Konkluzja

Na podstawie analizy dorobku naukowego dr Iwony Bodys-Cupak, w tym wysokiego poziomu wyników zestawionych w formie „osiągnięcia naukowego”, stwierdzam, iż starania Kandydatki o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego są w pełni uzasadnione. Wysoko oceniam również pozostałe obszary działalności naukowej Kandydatki. Uważam, że dr Iwona Bodys-Cupak jest dojrzałym naukowcem dobrze przygotowanym do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. W mojej ocenie, całościowy dorobek Kandydatki spełnia kryteria określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2021 poz. 478). W związku z powyższym, oceniam pozytywnie wnioski o nadanie Pani dr Iwonie Bodys-Cupak stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Ludmiła Marcinowicz